

Млинівський державний технолого-економічний коледж

Інструкційна картка Навчальна практика № 32

Дисципліна: Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин.

Вид заняття: практичне заняття, самостійна робота.

Місце проведення: клініка коледжу, навчально-дослідне господарство.

Тривалість заняття: 270 хв.

Тема: Діагностика і профілактика хвороб органів травлення у хутрових звірів.

Мета заняття: Набути навичок у клінічному дослідженні системи органів травлення у хутрових звірів. Навчитися з'ясовувати причини і розуміти механізм розвитку хвороб, виявляти характерні клінічні ознаки, встановлювати діагноз, проводити диференційний діагноз, визначати перебіг і прогноз хвороби; розробляти схему лікування та профілактики хвороб органів травлення у хутрових звірів.

Методи: самостійна робота.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН: кури, качки, лікарські засоби, слайди, презентація.

Література (основна):

1. Судаков М.О., Цвіліховський М.І., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин / За ред. М.О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с. (стор. 318–323)
2. Левченко В.І., Кондрахін І.П., Судаков М.О. та ін. Внутрішні хвороби тварин / За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2001. – Ч. 2 – 544 с. (стор. 5–5)
3. Судаков М.О., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин: Практикум. – К.: Вища школа, 1995. – 206 с. (стор. 193–194)

Самостійна робота

Зміст, послідовність виконання завдань.

Завдання 1. Провести реєстрацію хутрових звірів (за формою журналу реєстрації хворих тварин), зібрати анамнез, виявити причини захворювання.

Методичні вказівки

Журнал реєстрації хворих тварин заповнюється за наступною формою:

ЖУРНАЛ

реєстрації хворих тварин

Порядковий номер		Число, місяць прийому тварини	Господарство, прізвище та ініціали власника тварини, адреса	Вид, стать, вік, кличка, інд. номер тварини	Коли захворіла тварина, дата
первинний облік	повторний облік				

Діагноз хвороби		Додаткові дослідження, клінічні ознаки, лікувальна допомога, рекомендації	Закінчення хвороби, дата	Особисті відмітки, прізвище куратора
попередній	заключний			

Стоматит у хутрових звірів – запалення слизової оболонки ротової порожнини. Залежно від характеру запалення стоматит може бути катаральний, пухирцевий, вузликівий, виразковий, гангренозний тощо.

Етіологія. Первинний стоматит виникає внаслідок механічного пошкодження слизової оболонки ротової порожнини (гострі частинки корму, травмування при відловлюванні звірів) або внаслідок дії лікарських і дезінфікуючих засобів.

Вторинний стоматит розвивається як ускладнення інфекційних хвороб (лептоспірозу, алеутської хвороби) або супроводжує незаразні хвороби (гастроентерит та ін.).

Гостре розширення шлунка у хутрових звірів характеризується збільшенням об'єму шлунка і порушенням його моторно-секреторної функції.

Етіологія. Розширення шлунка як самостійна хвороба у звірів (норок, песців, лисиць, соболів, нутрій) виникає внаслідок згодовування їм недоброякісних кормів або кормів, що забродили. Особливо небезпечні вуглеводисті корми, а також варені м'ясні корми, які згодовані у великій кількості. Розвитку хвороби сприяє ненажерливість звірів, тривала одноманітна годівлі і особливо недостатність овочево-зеленої групи кормів, обмеженість руху звіря в клітці та ін. Як вторинна хвороба тимпанія шлунка у звірів дуже часто буває при псевдосказі.

Патогенез. В шлунку накопичуються гази, які утворюються внаслідок бродіння або гниття кормів. Вони розтягують шлунок, через що послаблюються шлункові скорочення і уповільнюється виділення шлункового соку. Шлунок збільшується в об'ємі, тисне на органи черевної порожнини і діафрагму, утруднюючи дихання та роботу серця. Продукти розпаду кормів і токсини мікробів є причиною інтоксикації хворого звіря. Подразнення рецепторного апарату шлунка токсичними речовинами викликає рефлекторний спазм сфінктерів пілоруса і кардія, внаслідок чого стає неможливим блювання і

проходження кормових мас в кишки. Загибель настає від асфіксії і паралічу серця.

Патолого-анатомічні зміни. Шлунок збільшений в об'ємі, містить велику кількість газів. Кормові маси кислого запаху. Слизова оболонка шлунка гіперемована, містить багато слизу та усіяна крововиливами. Кишки порожні, інколи виявляють метеоризм або катаральний стан. Серце переповнене кров'ю. Легені гіперемовані або набряклі.

Диспепсія – хвороба молодняку, яка характеризується розладом функцій шлунка і кишок, проявляється порушенням травлення, обміну речовин, зневодненням організму, прогресивним виснаженням і розвитком інтоксикації. Хворіють щенята всіх видів хутрових звірів у віці до 15 - 20 днів.

Етіологія. Основними причинами диспепсії молодняку вважають неповноцінну за поживними речовинами годівлю вагітних самок, згодовування їм недоброякісних продуктів. Це супроводжується виділенням з молоком токсинів, які можуть викликати у щенят розлади травлення.

Патогенез. Нестача в раціоні вітамінів (А, С, В та ін.), неповноцінного за амінокислотним складом білка та інших поживних речовин негативно впливає на розвиток плодів, внаслідок чого народжується слабкий молодняк, схильний до шлунково-кишкових та інших захворювань. При такій годівлі матері новонароджений молодняк отримує неповноцінне молозиво, бідне на вітаміни та мінеральні солі. При порушенні обміну речовин у самки накопичуються недоокислені продукти у формі кетонових тіл, які надходять в молоко, викликаючи порушення в організмі щенят.

Патолого-анатомічні зміни. Труп виснажений. Навколо анального отвору фекалії жовто-зеленого кольору з домішками слизу. В шлунку знаходять згустки молока, кишки порожні. Печінка дрябла з жовтяничним відтінком.

Гепатоз характеризується дистрофічними змінами печінкової паренхіми при відсутності виражених ознак запалення. Залежно від етіологічних факторів, сили і тривалості дії може виникати жирова дистрофія – жировий гепатоз, амілоїдна дистрофія – амілоїдоз печінки та інші види дистрофій. У хутрових звірів частіше буває жировий гепатоз – надмірне відкладання жиру в печінці.

Етіологія. За походженням жировий гепатоз поділяють на аліментарний і токсичний. Аліментарна жирова дистрофія печінки зумовлена низьким вмістом в раціоні вітамінів (групи В, С, К, холіну), сірковмісних амінокислот (метіоніну, цистину, треоніну, лізину) або ж внаслідок розкладу їх продуктами окислення жирів та жировмісних кормів. Крім того, організм звірів зазнає несприятливої дії самих продуктів окислення жирів – альдегідів, кетонів, оксикислот і низькомолекулярних жирних кислот, які мають токсичну дію.

Патогенез. При згодовуванні у великій кількості м'ясних субпродуктів і рибних відходів з неповноцінним білком (голови, кістки, губи, вуха, гортані, трахеї, легені, стравоходи, рубець, сичуг, книжка, селезінка, риб'ячі голови, плавники), при недостатньому (менш як 50 % загального білка) надходженні з кормом неповноцінного білка (м'ясо, риба, молочні продукти) створюється

дефіцит сірковмісних амінокислот. Внаслідок цього порушується синтез білків, активність ферментів, окислювальні процеси в печінці і відбувається її ожиріння.

Токсична жирова дистрофія печінки розвивається при надходженні з кормом токсинів мікробів, грибів, а також хімічних отрут, продуктів окисленого псування жирів.

Завдання 2. Встановити діагноз на підставі характерних симптомів, провести диференціацію хвороб органів травлення у хутрових звірів.

Методичні вказівки

Симптоми стоматиту. Слизова оболонка ротової порожнини болюча, гіперемована і залежно від характеру запального процесу вкривається білуватожовтим нальотом або поодинокими пухирцями і виразками. При наступному інфікуванні приєднується гнійне запалення слизової оболонки та тканин, що лежать глибше. Надалі можливий гангренозний розпад тканин. У хворих звірів спостерігають слинотечу або виділення кров'янистої рідини

Перебіг і прогноз. Перебіг гострий, рідше хронічний. Прогноз при первинному стоматиті сприятливий.

Діагноз ставлять за симптомами і анамнезом.

Симптоми розширення шлунка. На початку хвороби звірі стають неспокійними, лягають, швидко встають, знову лягають, з жадобою п'ють воду. З часом збільшується об'єм живота, звірі стають малорухливими, дихання утруднюється, стає поверхневим, слизові оболонки набувають синюшного відтінку. У випадку розриву шлунка відмічають появу газів у підшкірній клітковині (відчувається крепітація).

Перебіг – гострий. Прогноз обережний.

Діагноз ставлять за симптомами, результатами перевірки кормів на свіжість.

Симптоми диспепсії. Щенята в'ялі, малорухливі, пищать. Рефлекс ссання знижений, калові маси рідкі, водянисті, містять пухирці газу і згустки неперетравленого молока. Черевна стінка напружена, при пальпації живота щенята непокояться. З розвитком токсикозу щенята впадають в коматозний стан, лежать, очі западають в орбіти, фекалії виділяються мимовільно.

Перебіг і прогноз. Перебіг гострий. Тривалість хвороби 2-3, інколи 7 днів. Прогноз обережний.

Діагноз. Враховують симптоми, проводять аналіз раціону самок, досліджують корми на свіжість (перекисне число) і бактеріальне обсіменіння. Звертають увагу на стан молочної залози і сечостатевої системи. Слід виключити інфекційні хвороби, які перебігають з розкладом шлунково-кишкового апарату.

Симптоми гепатозу. Тяжко перебігаюче захворювання супроводжується втратою апетиту, виснаженням, анемічністю і жовтяничністю видимих

слизових оболонок і шкіри (губ, носа, м'якушів пальців), пригніченням, інколи нервовими розладами – судорогами та парезами кінцівок. Фекалії погано сформовані, з домішками слизу, за забарвленням і консистенцією нагадують дьоготь.

При легкому перебігу звірі виглядають клінічно здоровими, але в них знижується резистентність до вторинних інфекцій, внаслідок чого з'являються додаткові симптоми. Відмічають незаплідненість або абортів у самок, народження мертвих або нежиттєздатних щенят. У сечі міститься кров. Хутро втрачає блиск, розвиваються симптоми дизурії. З'являється спрага, розвивається атаксія.

Діагноз. Підозрою на захворювання є випадки загибелі звірів від вторинних інфекцій. Корми досліджують в лабораторії на кислотне та перекисне число, вміст альдегідів, аміно-аміачного азоту, легких жирних кислот. Підвищення їх рівня свідчить про гепатоз. Виключають алеутську хворобу, вірусний гепатит, лептоспіроз, сальмонельоз та інші хвороби з урахуванням епізоотологічних даних, симптомів, патолого-анатомічних змін, лабораторних досліджень крові, сечі.

Завдання 3. Розробити схему лікування та надати лікарську допомогу хутровим звірям при хворобах органів травлення.

Методичні вказівки

Терапія стоматиту. При всіх формах стоматиту слід усунути механічні та інші подразнення слизової оболонки. В легких випадках захворювання призначають дієту, ротову порожнину промивають 2 %-м розчином натрію хлориду, 3 %-м розчином натрію гідрокарбонату, 3 %-м розчином перексиду водню. У більш тяжких випадках при катаральному стоматиті слизову оболонку ротової порожнини зрошують розчином калію перманганату 1 : 1000, етакридину лактату 1 : 1000, фурациліну 1 : 5000, 3 %-м розчином борної кислоти.

При виразковому і гангренозному стоматиті рекомендується промивання розчинами протимікробних засобів і змазування розчинами йоду з гліцерином, пеніцилінотерапія.

Терапія розширення шлунка. Газу видаляють за допомогою зонда або гумової трубочки призначають засоби, які уповільнюють або припиняють бродіння в шлунку. Добрий результат від промивання шлунка слабким розчином натрію гідрокарбонату, калію перманганату, етакридину лактату. Всередину вводять магнію оксид 0,2-0,5 г, фенілсаліцитат 0,2-0,5 г, розчин молочної кислоти 3–5 мл, хлортетрацикліну гідрохлорид, активоване вугілля. Якщо лікування не дає ефекту, роблять прокол шлунка голкою з метою видалення газів.

Терапія диспепсії. Ефективність лікування залежить від того, наскільки своєчасно проведений комплекс заходів, спрямованих на усунення причин хвороби, які проводять в двох напрямках: змінюють годівлю самок, лікують

хворих щенят. Хворим щенятам призначають шлунковий сік, АБК, ПАБК, лізоцим, білкові гідролізати в кількості від 1 – 2 крапель до 2 -3 мл на прийом залежно від виду і віку щенят. Самкам дають хлортетрацикліну гідрохлорид, окситетрациклін, синтоміцин, пропоміцелін, які виводяться з організму самки з молоком і виявляють лікувальну дію.

Терапія гепатозу. При індивідуальному лікуванні використовують ліпотропні і кровотропні препарати, вітаміни, амінокислоти, розчини електролітів, симптоматичні засоби. Застосовують вітаміни В₁₂, фолієву кислоту, В₁, В₂, В₄, В₆, Е, С, холін, метіонін, ліпокаїн, амінопептид або гідролізін, глюкозу, хлорид натрію в поєднанні з хлоридом кальцію, гідрокарбонатом натрію, глюкозою і водою, екстракти з печінки великої рогатої худоби.

З метою групової терапії в корм звірям включають сиру печінку великої рогатої худоби, рибу, сир знежирений, відвійки, зелень, полівітаміни, пушновіт.

Завдання 4. Розробити заходи профілактики хвороб органів травлення у птиці.

Методичні вказівки

Профілактика стоматиту. Необхідно слідкувати за підготовкою і належним дробінням корму. При відловлювання звірів рекомендується користуватися м'якими предметами.

Профілактика розширення шлунка. Не згодовувати звірям корм, який забродив. Необхідно контролювати раціон за кількістю і якістю кормів.

Профілактика гепатозу. Необхідно проводити лабораторний контроль якості кормів та дотримуватись правил згодовування їх. Постійно включати в раціон кормосуміші, вітаміни, пушновіт, сиру печінку, молочні продукти.

Профілактика диспепсії. Необхідно слідкувати за якістю кормів, правильно поєднувати в раціоні вагітних і лактуючих самок м'ясо-рибні, молочні і овочеві корми, збагачувати раціон вітамінами та мікроелементами.

Висновок.

Після виконання завдань студенти повинні

Знати: План дослідження хутрових звірів з хворобами органів травлення, форму журналу реєстрації хворих хутрових звірів, методику збору анамнезу, встановлення діагнозу, методи та способи дослідження хутрових звірів при хворобах органів травлення, схеми лікування та заходи профілактики хвороб органів травлення у хутрових звірів.

Вміти: Провести реєстрацію хворих хутрових звірів, зібрати анамнез, виявити причини хвороби, встановити діагноз та провести диференційну діагностику хвороб органів травлення, розробляти схему лікування та профілактики хвороб органів травлення у хутрових звірів.

Заключний інструктаж і завдання додому

1. Оформлення звіту практичної роботи в зошиті.
- Л. 1. С. 318–323;
- Л. 2. С. 5–5;
- Л. 3. С. 193–194.